

MẸ HIỀN CON HIẾU

Dưới thời nhà Lê, vào đời vua Lê Huyền Tông, ở làng Vân Hà, huyện Thiệu Hóa, tỉnh Thanh Hóa có gia đình bần nông nọ, mẹ góa con cô. Tuy chồng chết lúc bà còn trẻ, nhưng bà quyết thờ chồng, hết lòng nuôi dạy con nên người.

Mẹ hiền thực như thế, nên cậu con hiếu thuận cũng là hợp đạo lý. Mới lên năm tuổi, cậu bé Nguyễn Quán Nho đã thấy được sự vất vả của mẹ để đánh đổi lấy cái ăn, cái mặc. Từ tình mơ mẹ đã thức dậy xắt cây chuối, vót bèo bằm nấu cám cho lợn ăn, rồi vác cuốc cào đi làm thuê, chiều về lại xe dây bện thừng, tất bật cả ngày. Quán Nho giúp mẹ bằng cách quét dọn nhà cửa sạch sẽ, đổ nước đầy chum, nhật rơm mót củi, rồi ra đồng mò cua bắt ốc về để mẹ làm thức ăn.

Tuy thanh bần nhưng cuộc sống của họ luôn đầm ấm và tràn ngập niềm vui. Khi phát hiện ra con mình rất hiếu học, bà mẹ càng ra sức làm lụng để kiếm tiền nuôi con ăn học, quyết nuôi dưỡng cậu thành tài. May sao, vẫn còn xóm giềng tốt bụng, xin góp sức cùng bà, chung sức lo cho cậu ăn học.

Vượt qua bao gian khổ thiếu thốn, với ý chí quyết tâm và lòng say mê học tập, cuối cùng Nguyễn Quán Nho đã đỗ ông Cống (cử nhân), rồi tiếp sau đỗ luôn ông Nghè (tiến sĩ). Đó là vào năm Đinh Mùi (1667).

Ngày bái tổ vinh qui, khi về đến làng trong sự đón chào của mọi người, Quán Nho đưa mắt tìm kiếm nhưng không thấy mẹ đâu. Mọi người nói rằng bà vẫn đang vót bèo ngoài nương ruộng. Quán Nho vội vàng lột cả cân đai áo mào vua ban, chạy ra ruộng, quỳ sụp trên bờ, vái chào mẹ. Người mẹ lúc này vẫn lội dưới ao, ngoái lại bảo con:

- Con lấy cái sào gạt nốt đám bèo kia vào đây, để mẹ vót cho đầy rồi hãy về ... làm lễ.
- Mọi người xúm vào định giúp đỡ nhưng Quán Nho xua tay:
- Đây là mẹ muốn dạy dỗ tôi: chớ có quên đi cái gốc cơ hàn mà đánh mất phần hiếu. Lẽ ra Nho này phải hầu rước mẹ chứ không phải bắt mẹ đi rước mình. Và còn dạy cả đức cung kính khiêm nhường, đừng bày vẽ rình rang mà làm nhọc sức dân.

Hiếu ra, mọi người đều hết sức khâm phục mẹ con quan Nghè.

Tấm gương “ Mẹ hiền con hiếu” này mãi mãi sáng người sử son, dù đã qua ba trăm năm vẫn là bài học quý giá để chúng ta noi theo./.